

Orgelexcursie

De Principaal

VZW

Doornik - Leuze - Pommeroeul - Thulin

21 april 2025 om 08:15
P+R Gentbrugge

VERLOOP VAN DE DAG

- 08.15 u. verzamelen aan P & R Gentbrugge
- 08.30 u. vertrek met de bus naar Doornik
- 10 u. orgelrecital in kathedraal door **Etienne Walhain**
- 11 u. orgelrecital in Saint-Quentin door **Paul De Maeyer**
- 12 u. lunch in Doornik
- 14.30 u. orgelrecital in église Collégiale te Leuze aan het Westenfelder-orgel, **Paul De Maeyer** speelt Nicolas de Grigny
- 15.30 u. orgelrecital te Pommeroeul door **Jonathan Bridoux**
- 16 u. verpozing met koffie en gebak in Maison Associative (te gast bij Constant Jonniaux)
- 17.45 u. orgelrecital te Thulin aan het gerestaureerde Merklin-orgel door **Jonathan Bridoux**
- 19.30 u. aankomst Gentbrugge

Wikipedia commons: Swordsman

De deelnameprijs alles inclusief bedraagt € 70 voor leden van De Principaal en € 85 voor niet-leden.

Deelname aan deze excursie is op eigen verantwoordelijkheid. De vzw is niet aansprakelijk voor gebeurlijke ongevallen.

*De contactpersoon tijdens de excursie is
Wouter Moerman, 0495897188.*

Bekijk hier de PDF-versie van het programmaboekje (in kleur)!

PROGRAMMA

Kathedraal van Doornik ~ **Etienne Walhain**

- Offertoire sur les grands jeux
(uit Messe pour les paroisses) François Couperin
(Parijs 1668 – 1733)
- Pièce héroïque César Franck
- Choral III en la mineur (Luik 1822 – Parijs 1890)
- Improvisation Etienne Walhain

Saint-Quentin te Doornik ~ **Paul De Maeyer**

- Improvisatieconcert Paul De Maeyer
- Ouverture: alla marcia - con calore
(chamades en plenum)
 - Trois regards sur le chant des bourdons: organum - con moto - echo's
(de zang van de hommels)
 - Sérénade sur les flûtes
 - Passacaille

PROGRAMMA

Église Collégiale de Leuze ~ **Paul De Maeyer**

Gloria uit de orgelms

Nicolas de Grigny
(Reims 1672 – 1703)

- Et in terra pax
(plein jeu)
- Fugue
- Duo
- Récit de tierce en taille
- Basse de trompette ou de cromorne
- Fuge à 5
- Trio
- Dialogue

Église Notre-Dame de Pommeroeul ~ **Jonathan Bridoux**

- Intonazione I tono
- Canzon dela Suzanne un jour
a cinque voci d'Orlando Lasso

Andrea Gabrieli
(Venetië 1533 - 1585)

- Tedescha, il primo libro de balli
- Capriccio sopra la bassa fiamminga
primo libro di Capricci

Giorgio Mainerio
(Parma 1535 - Aquileia 1582)

- Fuga prima

Girolamo Frescobaldi
(Ferrara 1583 - Rome 1643)

Simon Lohet
(Luik 1550 - Stuttgart 1611)

PROGRAMMA

Versus primi toni, Cocuiel-manuscript

- nr. 32 Preludium
- nr. 33 Met den cornet
- nr. 37 Roerfluijt
- nr. 38 Cornet
- nr. 39 Trompet bas
- nr. 40 Salve Regina
- nr. 178 22. fol. 53
- nr. 356 Fantasia

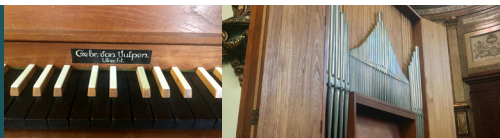
Abraham van den Kerckhoven
(Mechelen 1618 - Brussel 1702)

- **Prélude - Meslanges** **Henri Du Mont**
- **Allemanda gravis - Cantica sacra** (Tongeren 1610 - Parijs 1684)
- **Fuga in C nr. 343, Cocquiek-manuscript** **Abraham van den Kerckhoven**

Église Saint-Martin te Thulin ~ **Jonathan Bridoux**

- **Prélude funèbre** **Jacques-Nicolas Lemmens**
- **Sonate 1 Pontificale** (Zoerle-Parwijs 1823 - Zemst 1881)
Allegro moderato
- **Méditation** **Alphonse Mailly**
(Brussel 1833 - Elsene 1918)
- **Mein Jesus, der du mich, op. post. 122 1** **Johannes Brahms**
(Hamburg 1833 - Wenen 1897)
- **Pâques fleuries** **Alphonse Mailly**
- **Fanfare** **Jacques-Nicolas Lemmens**

MUZIKANTEN

Jonathan Bridoux is afkomstig uit Boussu in Henegouwen en studeerde muziek aan het Conservatoire Royal de Mons (ARTS²). Daar behaalde hij een diploma met onderscheiding in orgel (klas van Xavier Deprez) en een grote onderscheiding in kamermuziek (klas van Guy Van Waas, Benoît en Hervé Douchy). Hij studeerde ook piano bij Stéphanie Ginsburg en Johan Schmidt. Hij won de Andrée Charlier Wedstrijd (België). Hij volgde masterclasses bij Jean-Pierre Bacq, Christophe Deslignes, Hélène Dufour, Jean-Pierre Leguay, Olivier Latry, Daniel Roth en Joris Verdin.

Sinds 1998 is hij organist van het historische Merklin-Schütze-orgel (1871) in de Sint-Martinuskerk in Thulin. In 2012 werd hij aangesteld als organist aan de Notre-Dame du Finistère in Brussel. In 2022 vormde hij samen met violist Gleb Gladkov het ensemble voor oude muziek Cappella Conventi. Hij treedt regelmatig op met andere ensembles zoals het Orchestre Royal de Chambre de Wallonie, het Kamerorkest van Waterloo, het Kamerorkest van Namen, het Orchestre symphonique des Jeunes de Bruxelles en Le Florilège Musical. Bridoux doceert momenteel orgel aan de muziekschool van Doornik, aan de Académie de Wallonie en aan de Académie de Quaregnon, waarbij hij in het bijzonder gebruik maakt van de orgels in de Notre-Dame-kathedraal en de kapittelkerk in Leuze, de Jacques-orgels in Thimougies en Pommeroeul en het Merklin-Schütze-orgel in Thulin.

Hij geeft ook muziektraining en dirigeert koren voor volwassenen. Gepassioneerd door vele soorten klavieren, bezit hij verschillende historische instrumenten (klavecimbel, fortepiano, Érard-piano's en harmoniums).

MUZIKANTEN

MUZIKANTEN

Paul De Maeyer (° Halle, 1964) is een internationaal gereputeerd Belgisch concertorganist. Hij bespeelt ook historische klavieren met snaren en klokken. Hij wordt regelmatig gevraagd voor zijn levendige improvisaties en originele programma's. Hij zoekt voortdurend naar vernieuwing in klankkleuren, bezettingen en combinaties met andere kunsten.

Paul is werkzaam te Gent. Hij studeerde aan het Lemmens-instituut te Leuven en het Conservatorium te Utrecht (solisten-diploma voor orgel bij Reitze Smits). Hij volgde meerstercursussen voor orgel en improvisatie bij Hans Van Nieuwkoop, Ewald Kooiman, Jos Van Immerseel, Michel Chapuis en Thierry Escaich.

Zijn repertoire omvat een groeiende selectie originele orgelmuziek vanaf de middeleeuwen tot vandaag. De talrijke solo-improvisatieconcerten zijn telkens nieuw en bevatten referenties aan de Europese muziekliteratuur, de folklore, het liturgische tijdeigen, programmatische beelden, natuurelementen en eigen ontworpen thema's die uit het instrument in kwestie worden gehaald. Nadere studie van diverse aspecten van orgelbouwkunde door contacten met orgelbouwers leidde tot een grondige studie van de registratiekunst.

Paul is titularis-organist van de Sint-Stefanuskerk van het augustijnenklooster te Gent. Hij doceert orgel, begeleidingspraktijk, improvisatie en concertcoaching aan de Stedelijke Academie de Kunstbrug in Gent en gespecialiseerde opleidingen orgelspel en -literatuur voor buitenlandse studenten rond het orgelpatrimonium van de Lage Landen. Hij wordt regelmatig gevraagd als gastdocent orgel en improvisatie.

Samen met vele anderen werkt hij aan de ontwikkeling en promotie van de orgel- en klavierkunst door de uitbouw van orgelfestivals, projecten rond Oost-Vlaamse orgels zoals het iconische Cavaillé-Coll-orgel van de Gentse Sint-Niklaaskerk.

MUZIKANTEN

MUZIKANTEN

Etienne Walhain (° België, 1980) is sinds 2005 titulair organist van het Ducroquet- en Merklin-orgel in de Notre-Dame-kathedraal van Doornik.

Na aanvankelijke piano- en orgelstudies bij Zbigniew Kruczek ging hij naar het Conservatoire Royal de Mons, waar hij eerste prijzen behaalde voor compositie, orgel en kamermuziek in de klassen van Jean-Pierre Deleuze, Stéphane Detournay en Guy Van Waas. Daarna ging hij naar de orgelklas van Louis Robilliard aan het Conservatorium van Lyon, waar hij afstudeerde met een Premier Prix de perfectionnement.

In 1998 ontmoette hij Jean Guillou, met wie hij tot 2008 samenwerkte in Zürich en Parijs. Op aanraden van Guillou sloot Etienne Walhain zich aan bij de orgelklas van Jean-Jacques Kasel aan het Conservatoire de la Ville de Luxembourg, waar hij in 2002 het Diplôme Supérieur d'orgue behaalde.

Als improvisator laat hij de traditie van stomme films herleven, die hij begeleidt op piano of orgel. Als fervent literatuurlezer combineert Etienne Walhain ook graag zijn twee passies door verschillende artistieke projecten te creëren die improvisatie combineren met poëzie of theater. Sinds enkele jaren heeft hij een concertcarrière in Europa, Rusland, Canada en de Verenigde Staten. Hij doceert orgel aan het Koninklijk Conservatorium Arts² in Bergen.

TOELICHTING

Nicolas de Grigny (september 1672 - 30 november 1703) werd geboren in Reims in de parochie van Saint-Pierre-Le-Vieil. De exacte geboortedatum is onbekend; hij werd gedoopt op 8 september. Hij werd geboren in een familie van musici: zijn vader, zijn grootvader en zijn oom Robert waren organisten aan respectievelijk de kathedraal van Reims, de basiliek van St. Pierre en St. Hilaire. Er zijn weinig details over zijn leven bekend, helemaal niets over zijn vormingsjaren. Tussen 1693 en 1695 was hij organist van de abdijkerk Saint-Denis in Parijs (waar zijn broer André de Grigny sub-prior was). Het was ook in die periode dat Grigny studeerde bij Nicolas Lebègue, die op dat moment een van de beroemdste Franse klaviercomponisten was. In 1695 trouwde Grigny met Marie-Magdeleine de France, dochter van een Parijse koopman. Blijkbaar keerde hij kort daarna terug naar zijn geboortestad: het verslag van de geboorte van zijn eerste zoon geeft aan dat de Grigny al in 1696 in Reims was. Het echtpaar kreeg nog zes kinderen. Eind 1697 werd Grigny benoemd tot titularis-organist van de Notre-Dame de Reims, de beroemde kathedraal van de stad waarin Franse koningen werden gekroond.

In 1699 publiceerde de componist zijn *Premier livre d'orgue* [contenant une messe et les hymnes des principales festes de l'année] in Parijs. Het boek werd in 1711 opnieuw uitgegeven door de inspanningen van zijn weduwe en raakte bekend in het buitenland: het werd in 1713 gekopieerd door Johann Sebastian Bach en later door Johann Gottfried Walther.

De tweede editie was de enige die bekend was tot 1949, toen de eerdere druk werd ontdekt in de Bibliothèque nationale de France. Deze werd uitgegeven door Christophe Ballard met gebruik van de originele platen die in 1699 waren gemaakt door Claude Roussel, de graveur. De eerste moderne editie, door Alexandre Guilmant, 1904, was gebaseerd op de versie uit 1711.

Naast deze orgelhymnen en de volledige orgelmis opgebouwd volgens het *Caeremoniale Parisiensis*, de typische liturgie van Parijs, bevat het orgelboek aan het eind een *point d'orgue*.

De orgelmuziek van Nicolas de Grigny wordt niet zo vaak uitgevoerd. De vereiste historische instrumenten waar deze muziek ideaal op zou kunnen klinken, zijn zelfdzaam. Anderzijds is de muziektekst technisch en muzikaal nogal veeleisend. De grote Franse organisten beschouwen deze muziek als een soort canon van de vroegbarokke *style classique*.

Het Frans klassieke orgel

Het Franse orgeltype slaagt erin met heel weinig registers een onvoorstelbaar divers en rijk kleurenpalet te creëren.

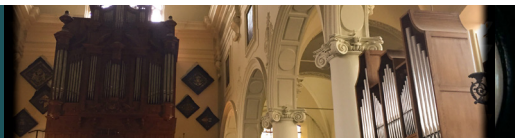
De trompettes en clairs van de grote kathedralen zoals in Poitiers zijn dubbel bezet, de cornets klinken allemaal verschillend op de 4 klavieren. De cromorne van het positif is een solist en een krachtig polyfoon register tegelijk. Fluiten zijn vaak gewoon afwezig, zij worden vervangen door de montres (principalen in het front). Een stralend slank plein jeu (prestanten en mixturen) verschilt sterk van de klank van het grand jeu met zijn feestelijke trompetten, cornetten en clairs. De *voix humaines* zijn tegelijk doordringend en meditatief van karakter, de *jeux de tierces*, ook in de tenor als solist (*tierce en taille*) zijn de typische kleuren die de Franse orgels zo betoverend maken.

De klankwereld van het Franse orgelrepertoire

Wat maakt deze muziek op een dergelijk orgel nu juist zo groots? Vooreerst sluit het muzikaal programma van de orgelhymnen volledig aan bij de thematiek van het tijdeigen van de liturgie. Vaak worden de originele gregoriaanse gezangen in een eerste deel als cantus firmus solistisch door de pedaaltrompet in de orgelklank gepresenteerd. Daarna volgt een polyfone en polychrome bewerking, waarbij de helderheid van de stemmen verdeeld wordt over alle octaafhoogten van alle klavieren van het monumentale instrument. Hierbij wordt op een effectieve manier gebruik gemaakt van het ruimtelijk effect van de opstelling van het positif, rugwerk vooraan in de balustrade in contrast met het grand orgue en het récit dat beschikt over de meest solistisch klinkende cornet van het gehele orgel en het pedaal dat in de regel de tenor (taille) laat horen. De tertsregisters zijn alomtegenwoordig in dit type orgel, wat impliceert dat men een ongelijkzwevende stemming nodig heeft, om alles zuiver te kunnen doen klinken.

Door de buitengewone helderheid van zowel intonatie als stemming en muzikale schrijfwijze, klinken zelfs de 6-stemmige fuga's uitzonderlijk fris, present en duidelijk. Voeg daarbij dan een galante uitvoeringsstijl met de zwier van de ongelijke ritmes (*inégalité*), wat nog steeds gebruikelijk is in de moderne jazz. Deze muziek swingt naar een geweldig hoogtepunt van expressie, dat zich moeilijk laat vergelijken met andere stijlen in de klassieke muziek. Centraal staat de idee dat het orgel op geheel eigen wijze moet zingen met de hymnen die als sinds mensenheugnis in ons continent centraal staan: het gregoriaans in zijn vele vormen en evolutiestadia.

Wilt u dieper ingaan op de beschrijving van orgels en hun restauratie, dan kunt u uw gading vinden via onderstaande links.

Het orgel in Notre-Dame de Pommeroeul

<https://www.voceorgano.be/lorgue-rennaissance-eglise-notre-dame-de-pommeroeul/>

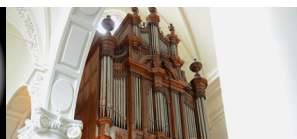

Het orgel in Thulin

https://www.erfgoed-kbs.be/sites/www.erfgoed-kbs.be/files/news/attachment/brochure_thulin_compresse_docx.pdf

LIDMAATSCHAP

Orgelkring De Principaal vzw werd opgericht in 1988 met als doel de promotie van orgels en klaviermuziek. De vereniging organiseert concerten, cursussen, excursies, lezingen, orgeldemonstraties en bijeenkomsten van kunstenaars. Zij helpt de kwaliteit van de liturgische muziek ondersteunen en wijdt bijzondere aandacht aan het steunen van jonge getalenteerde organisten en een open communicatie over orgels en cultuur met kenners en liefhebbers.

U kunt onze orgelwerking steunen door lid te worden van "De Principaal" vzw. Dit kan u doen via het inschrijvingsformulier op de contactpagina van onze site of door ons uw naam, post- en e-mailadres te bezorgen en het lidgeld van uw keuze te storten (zie bankgegevens hieronder). Het lidgeld bedraagt **€ 18** voor één jaar. U kunt ook lid worden van het Principaalgenootschap (steunend lidmaatschap) voor **€ 30** per jaar. Het lidmaatschap geeft u recht op kortingen bij onze activiteiten. Ook leden van "Het Orgel in Vlaanderen" genieten deze korting. Het is mogelijk voor een abonnementsformule te kiezen. Voor een jaar toegang tot alle concerten, eendaagse evenementen en uitstappen betaalt u **€ 130**. U kan ook lid worden van het beschermcomité, steunende bijdrage en alle eendaagse toegangstickets inbegrepen, voor **€ 250**.

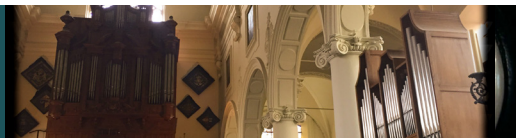
Wenst u via e-mail op de hoogte te worden gehouden van de activiteiten van "De Principaal"? Bent u reeds lid en wordt u nog niet via e-mail op de hoogte gehouden? Wenst u informatie over een bepaalde activiteit? Stuur dan een mailtje naar info@deprincipaal.be.

"De Principaal" vzw
IBAN: **BE04 7330 6124 5931**
www.deprincipaal.be

Heeft u onze leuke goodies al ontdekt?

HET VOLGENDE EVENEMENT

Noteer alvast in uw agenda: **Gentse orgelfeesten.**

Dagelijks, van 20 juli t.e.m. 27 juli, zullen er demonstraties en concerten plaatsvinden.

12 u. Sint-Niklaaskerk

14 u. Snt-Stefanuskerk

16 u. Sint-Elisabethkerk

Meer info volgt via onze website en nieuwsbrief.

gent:

V.U. Paul De Maeyer, De Principaal vzw, Zangvogellaan 4 9041 Oostakker